

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
 potrebujemo Vaše dobre volje. Vsek, ki
 mu priporočate "Glas Naroda" ali za
 pridobiti za naročnika, vam bo hvale-
 žen, ker ste mu odprli pot k sreči lepemu
 in zanimivemu živju. :: :: ::

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ČITATELJE OPOZARJAMO,
 da pravočasno obnovimo naročni-
 no. S tem nam boste mnogo pri-
 hranili pri opominih. — Ako še
 niste naročnik, pošljite en do-
 lar za dvomesečno poskušnjo.

TELEPHONE: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 246. — Štev. 246.

NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 22, 1938 — SOBOTA, 22. OKTOBRA, 1938

Volume XLVI. — Letnik XLVI.

LITVINSKA BO VSTREGLA NEMČIJI IN POLJSKI

HITLER JE ODLOČNO PROTI TEMU, DA BI IMELI MADŽARSKA IN POLJSKA SKUPNO MEJO

Z obema državama bo skušala doseči boljše odnošaje. — Poljska bo dobila Memel. — Poljska pa bo Nemčiji odstopila koridor. — Hitler je posvaril Madžarsko.

KAUNAS, Litvinska, 21. oktobra. — Na seji ministrov in poslanikov, katere je litvinska vlada poklicala iz raznih evropskih prestolic, je bilo sklenjeno, da bo Litvinska skušala izboljšati svoje odnošaje s Poljsko in Nemčijo.

V sredo je nemško in poljsko časopisje pričelo veliko kampanjo proti Litvinski in iz raznih član- kov je bilo razvidno, da hoče Varšava imeti Memel, Nemčija pa koridor od Poljske.

Da se Litvinska izogne kakemu sporu s Poljsko, je pripravljena dovoliti manjšinske pravice Poljakom v svojih mejah.

Litvinska bo tudi zatrla delovanje patriotske organizacije, ki zahteva vrnitev Vilne, katero hočejo imeti za svojo prestolico in katero so Poljaki vzeli leta 1920.

Da pride do boljših odnošajev z Nemčijo, boste zmanjšani dve odredbi, kateri je sprejel litvinski parlament, katerima pa so nasprotni nemški poslanci iz Memela.

Ti dve odredbi določate odpravo vojnega stanja po celi Litvinski, vključno Memel, kar so memel- ski Nemci vedno zahtevali.

BERLIN, Nemčija, 21. oktobra. — Hitlerjeva vlada je v prijaznih, toda odločilnih besedah posvarila Madžarsko pred preneglo razdelitvijo čehoslovaške republike.

Madžarska bi rada dobila precejšnji kos Slovaške, medtem ko Poljska zahteva razdelitev podkarpatske Rusije med Poljsko, Romunsko in Madžarsko.

Na vse govornice o premembi evropskega zemlje- vida je Nemčija neuradno odgovorila, da bodo o- stala vprašanja narodnostnih manjšin v dogled- nem času rešena. Toda vplivni naciji so izjavili, da bo odločitev, kadar pride ta čas, v nemških in ita- lijskih rokah, in da bo ta odločitev imela za podla- go narodno večino.

Madžarska je bila posvarjena v listu "Diploma- tiške Korrespondenz", ki je glasilo nemškega nemškega vnanjega urada.

"Tako Slovaki kot Madžari morajo priti do pre- pričanja," pravi "Diplomatiska Korrespondenz", "da v bodoče za določevanje meja ni mogoče nobe- no drugo načelo, kakor načelo, ki je sledilo nem- ško-čehoslovaškemu sporu."

S tem je Nemčija jasno pokazala, da ne dovoli, da bi imeli Poljska in Madžarska skupno mejo.

Po mnenju nemških vladnih krogov poljski vna- nji minister Josip Beck ni uspel, da bi pregovoril romunskega kralja Karola, da bi privolil skupno mejo med Poljsko in Madžarsko.

Nemški vladni krogi upajo, da bo čehoslovaško vprašanje ugodno rešeno, toda "Diplomatiska Korrespondenz" pravi, da mora biti rešitev taka, da bo prinesla mir in stabilnost. List pravi, da mo- ra biti narodnost prvo načelo in šele zatem pridejo zadeve. List pravi dalje, da je Nemčija žrtvovala mnogo krajev na Čehoslovaškem, v katerih živi mnogo Nemcev.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 21. okt. — Nad 100.000 razjarjenih Madžarov je demonstriralo sredi Budimpešte in zahtevalo skupno mejo s Polj- sko. Kričali so: "Dajte nam orožje!"

Javnost zahteva premirje med AFL and CIO

PAPEŽEV GOVOR BO OBJAVLJEN

Zaenkrat še pomišljajo, če naj ga objavijo v ce- loti ali ne. — Papež je opozoril Hitlerja na nekaj zgodovinskih pri- merov.

VATIKANSKO MESTO, I- talija, 21. oktobra. — V Vati- kanu razmišljajo, če bi objavili v celoti papežev govor ali ne. Papež je sprejel v avdienci delegate četrtega krščanske- ga arheološkega kongresa ter porabil to priliko, da je Hit- lertu par poštenih povedal.

Avdiencia se je vršila v Gra- du Gandolfo, kjer preživlja pa- pež poletje in jesen. Ko je bi- la vsebina govora brzojavljena v Vatikan, so se najvišji cerkveni dostojanstveniki po- svetovali, če naj objavijo nje- govo vsebino ali ne. Dosedaj se še niso odločili.

Nekateri so mnenja, da bi to ne bilo priporočljivo, kajti v tem slučaju bi dobil Hitler vzrok še za hujše preganjanje katoličanov v Nemčiji in v o- znanju bivše Avstrije.

Iz zanesljivega vira se je iz- vedelo, da je bil govor najo- strejši, kar jih je kdaj imel pa- pež Pij.

Papež je omenil demonstra- cije, ki so jih vprizorili dunaj- ski naciji proti kardinalu In- nitzerju ter pri tem neusmilje- no ožigosal stališče nacijev na- pram katoliški cerkvi.

— Hitler misli zrušiti kato- liško cerkev, — je rekel papež, — toda to mu ne bo uspelo. Za- stonj se trudi in prizadeva. Bismarck je bil prisiljen opu- stiti svoj kulturni boj (Kultur Kampf) in Napoleonov padee je pripisati njegovemu prega- njanju papeža Pija VII.

Papežev državni tajnik kar- dinal Pacelli je v Švici na po- čitnicah. Ko se vrne, se bo od- ločilo, če bo vsa vsebina govo- ra objavljena ali ne.

TELEVIZIJA IZGOTOVLJENA

David Sarnoff, predsednik Radio Corporation of Ameri- ca, je naznanil, da je sedaj te- levizija za javnost izgotovlje- na. Sarnoff pravi, da bo radio postaja pričela oddajati sliko po radio na razdaljo 50 milj. Redni program po dve uri na teden pa se bo pričel ob otvo- ritvi svetovne razstave v New Yorku v aprilu prihodnjega leta. Sarnoff pa tudi pravi, da bo do tega časa na razpolago le še malo radijev za sprejem televizijskih slik.

Madžarski vnanji urad pravi, da ne bo sprejel no- bene nove češke obljube, dokler madžarske zahte- ve niso 100 odstotkov izpolnjene. V tem slučaju se bo Madžarska obrnila na Nemčijo in Italijo, ali pa na vse štiri države, ki so podpisale monakovski sporazum, da rešijo slovaško-madžarsko vpraša- nje.

DEMONSTRACIJE NA DUNAJU

Nacijske napadalne čete so zadržile protizidov- ske divjanje. — Hitler se je v Lincu posveto- val z nacijskimi vodite- lji.

DUNAJ, Nemčija, 20. okt. — Nacijske napadalne čete so za- družile protizidovske izgrede na Dunaju. To je najbrže posledica Hitlerjevega obiska v Av- striji.

Po svojem obisku južnega sudetskega ozemlja je imel kancler Hitler v Lincu celo vr- sto važnih posvetovanj z raz- nimi nacijskimi voditelji glede položaja v Avstriji.

Novi protizidovski izgrede so izbruhnili v 2. in 20. okraju Dunaja. Na Wallensteinplatzu je bilo razbitih več šip. Ko so prišle nacijske napadalne čete, so izgrede kmalu ponehali.

PRAGA, Čehoslovaška, 20. oktobra. — Nemčija je poslala mobilno policijo in nacijske napadalne čete v sudetsko o- zemlje, ko je bilo v spopadih z Nemci ubitih 6 Čehov.

TRGOVINA MED AMERIKO IN ANGLIJO

LONDON, Anglija, 20. okt. — V pogajanjih za trgovsko pogodbo med Združenimi drža- vami in Anglijo je prišlo do resnega zastanka, ker Ameri- ka zahteva, da ji Anglija dovo- li večji izvoz avtomobilov. Anglija nikakor noče več do- voliti večjih tarifnih koncesij za ameriške avtomobile, suhe krape, slatino, mast, les in svinatne nogavice.

Nek diplomat v Washingto- nu je rekel, da so pogajanja prišla na točko, ko je potreb- na odločitev angleškega parla- menta. Tako odločitev pa je zavlekla palestinska kriza.

PROGRESIVEC NE BO KAN- DIDIRAL

SAN FRANCISCO, Cal., 19. oktobra. — Raymond Hayth, progresivni kandidat za gover- nersko službo, je opustil svojo kandidaturo.

Na demokratskem tiketu kan- didira Culbert L. Olson, na re- publikanskem pa sedanji go- verner Frank Merriam. Veči- na Haightovih pristašev bo najbrže glasovala za Olsona.

A D V E R T I S E
 "GLAS NARODA"

DIES DOLŽI KOMUNISTE

Po mnenju kongresnika Diesa so povzročili ko- munisti stavko avtnih delavcev. — Homer Martin bo zaslišan v ponedeljek ali v torek.

WASHINGTON, D. C., 21. oktobra. — Odbor kongresnika Diesa, ki preiskuje neameriške aktivnosti, je začel preiskova- ti vzroke sedežih stavk v avt- nih tovarnah. Preiskovalci i- majo baje dokaze, da so bili prvi povzročitelji teh stavk komunisti.

Homer Martin, mednarodni predsednik United Automobile Workers, bi imeli biti zaslišan že včeraj, pa je obvestil Diesa, da se ne počuti dobro. Zasliši- li ga bodo v ponedeljek ali v torek. Neki član Diesovega od- bora je dejal: — Naš preisko- valni odbor ima dokaz, da so komunisti začeli in vodili sede- že stavke, ne zato, da bi pomag- ali delavcem, pač pa zato, da bi širili razredno mržnjo in ne- mir.

— Nadalje imamo neopore- čne dokaze, da so komunisti skoro razbili delavske unije, in to njihovo početje je veljalo organizirane delavce težke mi- ljone dolarjev.

SAMOMOR BOGATE VDOVE

Skozi okno šestnajstega nadstropja je skočila na cesto Mrs. Hale, o kateri so govorili, da se bo poročila s Harryjem Hopkinsom.

Mrs. Gardner Hale, stara 33 let, je že več tednov stanovala v Hampshire House ob Cen- tral parku v New Yorku. Splo- šno se je govorilo, da se bo po- ročila s Harryjem Hopkinsom, PA administratorjem. Hop- kins je v Poughkeepsie, N. Y., v neposredni bližini Rooseveltovega doma.

Svoje stanovanje je imela v šestnajstem nadstropju. Na vrata je pritrčila listek z na- pisom: "Mary, danes me ni treba buditi." To je veljalo njeni služkinji.

Ob pol sedmih zjutraj je sli- šal hotelski klerk, da je nekaj treščilo na cesto. Skočil je po- gledat ter našel Mrs. Hale, ob- lečeno v večerno obleko, mrtvo na tlaku. V njeni sobi je bila postelja nedotaknjena, na mizi pa par praznih steklenic.

Zapustila ni nobenega pisma oziroma pojasnila, čemu se ji je tako mudilo na drugi svet.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA" NAJSTAREJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI

DELAV. TAJNICA MISS PERKINS JE DOBILA NAD PET TISOČ POZIVOV

WASHINGTON, D. C., 21. oktobra. — Delav- ska tajnica Miss Perkins ima dovolj povoda upati, da bo slednjič vendarle sklenjeno premirje in za premirjem mir med obema konkurenčnima delav- skima organizacijama, Ameriško delavsko fede- racijo in Lewisovim odborom.

JAPONSKI SVILI BO ODKLENKALO

Amerika bo začela izde- lovati umetno svilo, ki bo kmalu popolnoma izpodrinila japon. pro- dukt.

Amerika je zadnje čase po- rabila vsako leto za sto mili- jonov dolarjev japonske svile, zdaj pa vse kaže, da si bo mu- rala Japonska kmalu poi- skati ne. Ženske nogavice iz te svile ne bodo Združene države več odvisne od Japonske.

Celanese Corporation of A- merica bo potrošila deset mili- jonov dolarjev za zgradnjo no- ve tovarne, v kateri bodo izde- lovali po novem procesu ume- tno svilo, ki se baje popolno- ma nič na razlikuje od narav- ne. enske nogavice iz te svile bodo lepše, cenejše in bolj tr- pežne.

E. I. duPont bo zgradil sli- čno tovarno ter je določil v to svilo \$7,000,000.

Du Pontova umetna svila bo porabna za vse tekstilne iz- delke, predvsem pa za nogavi- ce.

Celanese Corporation bo zgradila svojo tovarno v Paris- burgu v državi Virginiji. Izve- denci pravijo, da je "rayon", (tudi neka vrsta umetne svile) poraben kot nadomestilo za svilo pri vseh tekstilnih izdel- kih, edinole pri nogavicah se ni obnesel. Preveč je elastičen, premalo prozoren in se preveč sveti. Nova umetna svila se pa baje ne bo čisto nič ločila od naravne.

\$200 ZA ŽIRAFINEGA MLA- DICA

SAN FRANCISCO, Cal., 21. oktobra. — Žirafa v tukajšnjem zverinjaku bo imela prihodnji mesec mladiča. Mestni očetje so sklenili dati živinozdravni- ku, ki bo žirafi pomagal v tež- kih urah, dvesto dolarjev na- grade.

VELIK TAJFUN NA JAPON- SKEM

TOKIO, Japonska, 20. okt. — Tajfun, ki je divjal čez ve- liki japonski otok Kjušu, je zahteval življenje okoli 230 ljudi ter povzročil veliko tr- pljenja med namanj 35,000 prebivalci.

Zadnje dni je dobila nad pet tisoč pism in brzojavk, v katerih jo delavci, industrialci, delavski voditelji in zastop- niki vseh drugih slojev in raz- redov pozivajo, naj stori v tem pogledu vse, kar je v njeni mo- či.

Danes je rekla Miss Perkins: — Trdno sem prepričana, da se bosta A. F. of Labor in C. I. O. pobotala v teku šestih mese- cev. V temu bodo vsj nekoliko pripomogli, največja zasluga pa gre Danielu Tobinu, ki je član izvršilnega odbora Ame- riške delavske federacije. On v polni meri spoznava brez- ciljnost borbe, ki je izbruhnila med delavstvom.

Miss Perkins se je včeraj po- svetovala z Johnom L. Lewi- som, načelnikom CIO, in z Da- vidom Dubinskim, ki zavzema pri CIO isto stališče kot ga za- vzema Tobin pri AFL. Oba sta namreč za čimprejšnjo spravo med obema organizacijama. Tudi Rooseveltova administra- cija bo prej ali slej prevzela vlogo posredovalke.

Predsednik je že zdavnaj u- videl nesmiselnost tega spora, pa je doslej le čakal, zanašajoč se na voditelje, da bodo stori- li kaj konkretnega v tem po- gledu.

Oba, William Green in John L. Lewis, sta izredno trmasta, obenem pa pripravljena skle- niti sporazum. Nerodno je le to, ker noče niti Lewis niti Green prvi ponuditi roke v spravo.

PERSHING ODPOTOVAL PROTI NEW YORKU

LE HAVRE, Francija, 21. oktobra. — Na parniku Man- hattan se je podal danes proti New Yorku general Pershing, ki je začasa svetovne vojne po- veljeval ameriškim vojakom v Franciji.

General je od zadnje bolezni popolnoma okreval.

ROPAR PRETEPEL DVE STARKI

49letni Elkins Hassel je več- raj vlomil v Woodside na L. Isl. v stanovanje, v katerem sta živeli dve stari ženski, 74 letna Mrs. Lena Lossel in njena svakinja 60letna Mrs. Louise Hettel.

Ker ni našel pri njima nobe- nega denarja, ju je strahovito pretepel. Odvesti so ju morali v bolnišnico, in zdravniki ima- jo le malo upanja, da bosta o- krevali.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Siska, President J. Lajbica, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

45th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto veča list za Ameriko	Za New York za celo leto .. \$7.00
in Kanadi	Za pol leta .....
\$6.00	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto .. \$7.50
\$3.75	Za pol leta .....
Za četrt leta	\$3.50
\$1.50	

Subscription Yearly \$6.--

"GLAS NARODA" IZRAJA VSAKI DAN IZVZEMSI NEDELJI IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 3-1242

NOČISTI brez podplata in osebnosti se ne priobčujo. Dénar za naročnino naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da ne naz. tudi prejšnje bivšiške naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

TUDI BLUM SE UMIKA

Glavni organ francoske socialistične stranke "Populaire" objavlja zelo značilno izjavo strankinega voditelja Bluma o monakovskem sporazumu in velikih perspektivah, ki se po tem sporazumu obetajo tudi Franciji. Blum piše namreč med drugim:

"Ni v Franciji nobenega moža in nobene ženc, ki bi zanimala Chamberlainu in Daladieru upravičeno hvaležnost. Vojna je odstranjena. Poplava se oddaljuje. Življenje je spet postalo naravno. Spet gremo lahko na delo in spet lahko mirno spimo. Lahko se spet veselimo lepote jesenskega solnca.

Kako ne bi razumel tega občutka, ko ga tudi sam čutim! Češkoslovaška nevarnost je kot vzrok splošne vojne odstranjena.

Seveda pa češkoslovaški problem še ni povsem rešen ter pripada Veliki Britaniji in Franciji v bližnjih dneh dvojna naloga: na eni strani, da kolikor mogoče podpreta praško vladno v njenih naporih za ohranitev narodne strnjivosti in demokracijskega režima, na drugi strani pa da preprečita udatce na francosko-sovjetski pakt, ki ostaja slej ko prej realnost in na angleško-sovjetsko zbižanje, ki mora obveljati vsaj kot možnost.

Evropa ni še prešla nevarnega pasu. Ali bosta sedaj obe zapadni velesili izpolnili svojo oborožitev, ali pa bosta smatrali monakovski sporazum za izhodišče in oporišče razširjenih pogajanj za splošno ureditev evropskih vprašanj na gospodarskem in političnem področju, kar bi pomenilo pravi, trdni, pravični, nedeljani in razoroženi mir?

To drugo je napovedal Daladier ob svojem povratku. Francoski socializem se že 20 let trudi v tej smeri. Tudi sedaj je pripravljen, da podpre vse zadevne napore."

Znano je, da so bili francoski socialisti dosedaj najradikalnejši zagovorniki kolektivne varnosti potom Lige narodov in protivniki "starega evropskega reda."

Blumov članek pa kaže, da so tudi oni že na umiku in da zapuščajo svoje dosedanje ideale in nauke glede mednarodne politike.

STAVKA RAZVAŽALCEV V NEW YORKU

Ko so pred štirinajstimi dnevi zastavkali v New Yorku prevážalci, je dal župan na razpolo go par sto truckov. Po par dneh je bila stavka končana

Dopisi

Little Falls, N. Y.

Vroči poletni dnevi so sedaj že za nami. Narava se izpreminja, listje postaja rumeno in že odpada, kar je zopet znak, da se mora človek preskrbeti za dolgo zimo, katera je že pred durmi.

Tukaj se precej dobro pripravljamo in sicer z različno robo, posebno pa tako, katera nas bo zopet malo poživela, kadar bomo bolj slabe volje, in to je vinska kapljica.

Letošnji pridelek grozdja je bolj pičel, zato je šla tudi cena newyorškega grozdja gori, medtem ko se je kalifornijsko do bilo še po povoljni ceni.

Z delom in plačo se ne moremo pohvaliti, kajti dela se bolj slabo že celo poletje. Seveda so izjeme, kajti nekateri delajo noč in dan, medtem ko drugi nimajo nič. Doktor bo tak sistem, ni izgleda za boljše čase.

Pri WPA delajo samo po 3 dni na teden, potem pa naj se živijo kakor hočejo.

Sedaj polagajo nove tlakove, kjer je potrebno in če gospodar zahteva. Seveda je treba tudi nekaj plačati, kajti brez nič je nič.

Pričeli so graditi tudi novi most čez tukajšnji M. Ohawk River in sicer pri Gilbert Mfg. Co. Prejšnji je bil preozek za sedanje razmere.

Veselite in drugih zabav imamo tudi vedno kaj.

Tako sta zakonca Mr. Frank in Antonia Mlinar praznovala

prejšnji teden 25-letnico svojega zakonskega življenja. Njihove hčere so jima priredile surprise party, na katero so pa prišli tudi nepovabljeni in oba zakonca še enkrat poročili za še nadaljnjih 25 let. Daj Bog, da bi jih v sreči ter zadovoljstvu dočakala. Vse to jima iz srca želimo vsi njihovi prijatelji.

V soboto 15. oktobra smo pa obhajali in dvorani Slovenskega Doma na Danabę St. ženitovanje.

Poročil se je Frank Bradley z gospodično Jennie Furlan. Ženin je član dobro znane družine Bradley iz Fly Creek, N. Y., nevesta pa ugledne družine Furlan iz tega predmestja.

Poročila sta se v tukajšnji St. Mary's cerkvi, ker pa smo sebalbi, da ne bi bilo dovolj, ako bi bila samo v cerkvi poročena, smo napravili po stari navadi.

Takoj smo odšli na nevstin dom, kjer smo zagrabilo pot, in ko sta dospela ženin in nevesta do nas, smo pač napravili svoje ceremonije in zahtevali običajno odkupnino. Seveda smo dobili svoje in oba izpustili naprej. Za njima smo se pa tudi mi vrnili vsak na svoj dom.

Zvečer je bilo pa ženitovanje. Bilo je vsega v izobilju, pijače in jedatice. Navzočih je bilo čez dvesto ljudi med njimi seveda tudi mati ženina, Mrs. Bradley in mati neveste, Mrs. Furlan ter drugi; ženinov brat Albin in nevstin brat Charles.

Družice sta bili sestra neveste Mary Furlan in sestra ženina Emma Bradley.

Vsi so bili zelo zadovoljni, in veselja ni bilo konec, dokler nas ni roka pravice opozorila, da je že čas oditi iz dvorane. Novoporočencema želimo vse najlepše zakonsko življenje in obilo sreče.

Ker smo pa že navajeni veselja, moram javnosti sporočiti, da je Slovenski Dom sklenil prirediti pojedino s plesom in sicer v soboto večer 29. oktobra. Pričetek ob 8. uri. Vstopnina za odrasle 50 centov, za otroke pa samo 25 centov in sicer do 14 leta starosti. Igral bo orkester.

Rojake in orjakinje od tukaj in iz vseh bližnjih naselbin se nujno vabi na to prireditev. Vsem dosedanjim in prihodnjim obiskovalcem Slov. Doma iskrena hvala. Na veselje svidenje v soboto 29. oktobra.

Mr. Peter Zgaga, upamo, da se na tej zabavi znajdeš med nami, kajti čas je že, da si se kaj pozdravil ter gotovo potrebuješ malo razvedrila.

Želimo, da bi nas kdaj obiskal tudi Mr. Kerže, kajti nje ga bi tudi marsikdo rad spoznal osebno, ne pa samo po njegovih priljubljenih člankih. Le tako naprej, Mr. Kerže!

K sklepa pozdravljam vse prijatelje in znance po Sirmi Ameriki in drugod.

Frank Masle.

Fly Creek, N. Y.

Mrs. Frances Terček iz Fly Creek se nahaja v bolnišnici v Oneonta, N. Y. 5. oktobra je bila operirana na vratu. Želimo ji, da bi kmalu ozdravela in prišla med svoje domov.

Pročevalka.

SLEKEL JE HLAČE.

Na velikem stadionu v Shibe parku v Philadelphiji. Pa je bila pred dnevi najavljena tekma v baseballu. Tribune so bile polne gledalcev. Občinstvo je spremljalo igro z deljenimi občutki, kakor na vsaki sportni tekmi. Približno polovica ljudi se je navduševala za prvo moštvo, ostank pa za njih nasprotnike.

Med gor čimi "skibici" se je znašel tudi mladi Bud Hamilton. Gestikuliral je na vse pretege in je neprestano spodbujal igralce svojega teama. Tako silovito se je razvel za igro da je ne samo ploskal, ampak se tolkel od veselja z obema rokama po zadnji plati in bedrih. In prav sredi tega navdušenja se je sprožil plaz nesreče: Budu Hamiltonu se je v hlačnem žepu vnel vžigalnik, plamen je obližnil Budovo no go, da se mu je vnela hlačenca.

Zaradi gneče ni bilo mogoče zadušiti ognja. To pa ni zadrževalo mladega Hamiltona, da si ni pomagal v stiski. Da ne bi zgorel pri živem telesu, je urno potegnil hlače pred deset-tisočglatvo množico z nog in da ne bi postal zavoľje tega predmeta zasmečovanja (na igrišču je bilo tudi mnogo žensk) je ubral, kar so ga noge nosle, proti izhodu.

Salve smeha so spremljale njegov beg z igrišča, nesreče pa še ni hotelo biti konec. Plameni so pri vratih zajeli robove Budove srajce in da ni bilo nekega prodajalca osvobodil, kdo ve, kako bi se bilo vse skupaj končalo. Prodajalec je imel asmiljenje s sportnim privržencem in ga je dobobra obrižgal s sodovico in polil z mineralno vodo. Potem pa se je Bud Hamilton vsedel v prvi avto, ki ga je ustavil ter se odpeljal domov brez hlače.

IŠČE SE ZENSKO

srednje starosti, od 30. do 45. let, da prevzame rooming-house na polovico. Sob je 30.

JERRY MEHEVEEC
772 W. Congress St.,
Chicago, Ill.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Polag naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tui druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cullig, A. Sutille
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Fr. Zopanič

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevcil
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)

Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelch
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago in Waukegan, M.A. Warsiek

MARYLAND:

Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN:

Detroit, L. Plankar

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Gouže, J. L. Zančan
Ely, Jos. J. Peschel
Eveleth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vesel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatich

MONTANA:

Roundup, M. M. Panlan
Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda, Karl Strubach
Little Falls, Frank Masle

OHIO:

Barberton, Frank Troha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, Jos. Stupnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:

Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Bessemer, John Jevnikar
Broughton, Anton Ipavec
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolice, Mrs. Ivana Rupnik

Export, Louz Sapanič
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Fr. Blodnar

Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Ferenchak
Johnstown, John Polants
Krayn, Ant. Taušel
Luzerne, Frank Balloch

Midway, Jos. Žust
Pittsburgh in okolice, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Milwaukee, West Allis, Fr. Štok
Shubaygan, Joseph Kaket

WYOMING:

Rock Springs, Louis Teuchar
Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik tudi potrdilo za svojo, ktere je prejel. Zastopnika tople pripravljamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Peter Zgaga

KAKO JE BILO V DOMOVNI?

me boš gotovo vprašal, Zgaga

Tu je malo vtisov, da ne bova izgubljala časa za pogovor.

Videl sem v teh petnajstih mesecih veliko lepih krajev, a na Vrhniki je bilo vedno naj lepše.

Se lepše bi bilo, če bi številni drvači avtomobili ne zavijali naših lepih krajev v oblake prahu.

Nad stanjem glavnih cest v suhem ali mokrem vremenu se je treba zjokati. Cestar mašine z orobnim gramozom, a že prihodnji avto mu spet vse razprši.

Lepo bi bilo, če bi prodajali v gostilnah vino in pivo polovico ceneje, davke za polovico znižali, delavce pa da bi vsaj polovico več zaslužili, potem bi se še živelo.

Boljša žgana kava je tako draga, da je hodo kmalu prodajali po številu zrna.

Za fino kavo trgovci v mestu sploh ne upajo zapisati, koliko stane kilogram, ampak, da je 35 din en četrt kg, torej 70 centov pol funta.

Dame boljše družbe se zelo elegantno opravljene ter pozimi in poleti v mehke kožuhke ovite.

Kožuh srebrne lisice stane 4 do 6 tisoč din.

Številne revne družine, živče po lunkah ljubljanskega gradu, pa kožuhov ne vidijo drugače kot o sv. Miklavžu, ako jih "parkejnji" obiščejo.

Ko je konec septembra precej kazalo, da bo vojna, niso hoteli ljudje kupovati, razen najnujnejših potrebščin, ničesar.

Izanci so čakali ob Ljubljani z dolgo vrsto vozov drv, a kupeev ni bilo.

Za padla plačila so povsod odlagali za po prvem.

No, pa izpadlo je vse dobro, in to kot po navadi za — Hitlerja, seveda.

Češi so ostali na cedilu.

Puške in kanone sedaj lahko male države kar namažejo in v magacine spravijo.

Da bi jih kdaj rabile, ni izgleda.

Ako bo kdaj potreba nanesla, bodo že oni štirje skomandirali, da bo zanje prav.

Pred odhodom so mi Vrhnikičani naročali pozdrave za svojece v Ameriki.

Par priletnih manie, čez 70 ali 80 let starih, me je obšlo in naročilo az svoje sinove in hčere iskrene, s solzami materine ljubezni porosene pozdrave.

— Povejte jim, — so mi dejale, — naj me ne pozabijo, saj ne bo dolgo. Čutim, da mi moči pešajo.

— Če dobim en dolarček, — mi je rekla neka mati, —mi je za cel mesec za mleko, kot priboljšek zabele v močnik.

Prav na kolodvoru mi je izročila pozdrave še Smrekarjeva mati iz Razora za svojo sestro in svaka Mr. in Mrs. Anžiček v Girard, Ohio.

Ta žena pač zasluži po vsej pravici ime mati, saj je rodila sedemnajst otrok.

Tudi jaz in družina pošiljamo pozdrave ob vrnitvi v Ameriko znancem in prijateljem.

Pozdrave pa tudi boginji svobode v newyorškem zalivu!

Jože Zelenc.

Denarne pošiljatve

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.00	Din. 300	Za \$ 6.35	Lir 100
\$ 5.00	Din. 500	\$ 12.25	Lir 200
\$ 7.50	Din. 500	\$ 29.50	Lir 500
\$ 11.45	Din. 500	\$ 37.00	Lir 1000
\$ 23.50	Din. 1000	\$ 112.50	Lir 2000
\$ 46.50	Din. 2000	\$ 167.50	Lir 4000

KER SE CENE ŠEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLE

Na izplačilo veljajo zneski kot zgoraj navedeni, bodet v dinarjih ali hlače dovoljajamo se hlače pozajo.

Izplačila v ameriških dolarjih

Na izplačilo \$ 1.--	marato pošilja	\$ 1.75
\$ 2.--	"	\$ 3.50
\$ 3.--	"	\$ 5.25
\$ 4.--	"	\$ 7.00
\$ 5.--	"	\$ 8.75
\$ 6.--	"	\$ 10.50
\$ 7.--	"	\$ 12.25
\$ 8.--	"	\$ 14.00
\$ 9.--	"	\$ 15.75
\$ 10.--	"	\$ 17.50

Priloge in listi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

VOJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO ČAK'S LISTEN ZA SPREJEMNO SL.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

300 SVETIH MAŠ LETNO

v življenju in po smrti, so deležni člani "Mašne zveze za Afriko." Članstvo enkrat za vedno 25 centov za vsako osebo, živo ali umrlo. Naslov: DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA za afriške misijone, 3624 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Kratka Dnevna Zgodba

H. VACLAK:

ZA SKORJICO PLESNIVEGA KRUHA

Polgruntar Jakob Colnar je imel prav majhno, samotno domčije. Vsa vas je sestajala iz takih majhnih domačij, vse je bilo tu ubožno in revno: drevo živina in človek. Trava je bila bodeča, in iz kotanj so se dvigale sive skale, ki jim kmetje s svojim orožjem niso bili kos. S strani se je belilo s plucem razmrevano kamenje. Nikjer drugod v teh hribih ni bilo taknega skalnatega sveta. Tu in tam je bila skala tako obsežna, da bi si mogel človek kar hišo sezidati iz nje.

Jakob Colnar se je oženil. Nevesta ni prišla v prijetno hišo. Tisoč korakov je bilo treba napraviti, preden si prišel od nizke kože mrkega obličja do bližnjega soseda. Majeena, venomer zaprta okena so propuščala kaj malo svetlobe v izbo, ki je bilo v njej polno zatohlega, porabljenega zraka. Bivališče in hlev sta bila pod isto streho. Pa je videla Evstahija nekoč lepše dni; pri nekem zdravniku je bila služila v mestu. Navzlic temu je bila Colnarjeva domačija najboljša v vasi. Na slemenu je stal stolpiček z zvoncekom, in v hlevu sta bili dve kravi s teletom.

Evstahija je morala jako stediti vse do dna pretuhata, če je hotela, da bo izhajala. A poleg njenega moža so sedeli še trije drugi za mizo, katerim je bil odmerjen kot v hiši tast in dva svaka. Ta dva nista bila ne duševno ne telesno popolnoma razvita. "Nista do konec spečena," so dejali ljudje o njih. Vprav takšni negodneži pa do norosti dosti pojedjo. V hlebec kruha kar sekajo s sabljo in vse hlasno zmečejo v goltanee in ne utegnejo pri jedi nič pomisliti. Človeku je kar slabo, če jih gleda.

Navzlic veliki obremenitvi z dvema tepčkoma je moral mladi zakonski par plačevati še tasto po sto dinarjev na mesec. Tako si je bil izgovoril, ko je sinu izročil posestvo. Res je, in vsota takšna, da ne moreš ne živeti ne umreti ob njej, pa je le peklenko velika za tiste, ki jo mora dati.

Stari Colnar ni mogel nič več delati; ves trhel in drsajočih korakov je strašil okoli kakor svoje dni. Slabo je že slihal in videl, čutila so mu odmirala. S svojimi sesutimi zobmi je grizel rajši sredico ko skorjo. Časih se je pobahal, da je bil nekoč prvi trobentač bivšega cesarja in da je stražil ob mrtvaškem odru prestolonaslednika. To je bila njegova jmaška doba: Zdaj ni počenjal drugega, ko da je mermal.

Kmalu je bila hiša polna ti-

hega sovraštva. Evstahija se je ubijala, da so ji kar kosti pokale, mimo tega je rodila še otroka. Oče je venomer godrnjal in je hotel biti še zmeraj gospodar, obeh svakov pa je bila miada žena zmeraj bolj sitna. Prvi, Ludovik, je imel majhne in po strani stoječe rumene zobe, pa je vendar mogel z njimi gristi sko lačna, divja zver. Kaj malo je pomagal, pa še kadar je, nikoli brez pipe v roki. To je Evstahijo do blaznosti jezilo. Nekeo mu je pipo izbila iz ust, da se je razbila. Tedaj je brezupno in odprti ust pogledal. Nobene pipe si ni mogel več kupiti. Časih je Jakob naročil Ludoviku, naj toče kamenje. Pa si ni s tem skoraj ničesar prisluzil, saj je kar ždel na kupu kamenja in je buljil v sleherni kamen pol ure preden je udaril po njem.

Vencel, drugi svak, je bil grbast in tako slaboten, da si je kamaj mogel kruha odrežati. Ko je Evstahija opoldne prinesla kosilo, vsak sleherni dan žganec in zelje, samo ob nedeljah kavo, se je Vencel bedasto in poželjivo zarežal, otipaval kruh, ali je pravilno pečen, in je tako naglo požiral, da je bilo Evstahijo kar strah. Vencel je bil najbolj požrešen. Pri tem se je pa vedno bal, da nekoč ne bo dobil več kruha in bo od lakote umrl.

Evstahija se je zmeraj obrnila proč in stisnila zobe skupaj, če je bila jed na mizi. Ni in ni mogla gledati te tri, kadar so jedli. Vsakogar je zasovražila, kdor ni kruha lepo in gladko odrežal. Kako naglo izgine hlebec v pohlepnih nstih tek požeruhov! Pa je treba toliko truda, da kruh narediš in spečeš! Tu v hribih je malo rži, rženi moki je treba primesti veliki ovsnene moke in nastrižati krompirja vmes, da je testo voljno, sicer ne bi bilo moči živeti. Svojemu možu je Evstahija vsega privoščila; vse dni se je ubijala v daljnih gozdovih in se je šele ob sobotah vračal domov. Toda oče, in še posebej njegova dva negodneža, ki nista niti s prstom ganila! Posedala je na klopi za pečjo, se predevala po hiši in prisluskovala. Vsa ta obilna jeja jima le ni njč hasnila; nista se porabila od nje, ne zrasla ne okrenila in tudi nista bila nič bolj izdatna za delo.

Tast je bil že jako na koncu, in smrt bi bila imela kaj malo truda z njim. "So let bi rad dočakal," je brandal. "Vse iznajdejo, samo zoper smrt ne iznajdejo ničesar." Evstahija ga je zavrnila: "Stari ljudje morajo umreti." Nato je starec

O svečenici je umrl stari Colnar, ne da bi bil kaj resno bolan. Moj bog, oslabljen je bil od starosti. Zdravnik si ga ni nič ogledal, ker je bil sam več tednov bolan v postelji. Soseda je ponoči čula pri mrliču in je nenehoma drdrala obenaše.

A zdaj je Boga minilo po-
trpljenje.
Kmalu po pogrebu je prišla, dvoonožni vaški časopis, ki je imela zlohotne prodirljive, ciganske blesteče se oči. Evstahija je pravkar nastiljala stelo v hlevu. "Soseda, ljudje govoriše hude reči," je skrivnostno dejala. "Kdaj so pa še kaj dobrega povedali?" jo je Evstahija srdito zavrnila. Tedaj je soseda siknila: "Vsi trije so tako naglo umrli. Tu nekaj ni prav." Evstahija si je prestrašeno pokrila obraz s prečpasnikom in je odšla iz hleva.

Takoj je vesilila svojemu možu škaflo v roke in je začepo-
(Nadaljevanje na 4. strani.)

zavzdihnil: "Če me pa smrt neče!"

Stari je z obema slaboumnima sinovoma spal na podstrešju. Ko se je nekoč sesula ena od trhlih stopnic pod nerodnimi Vencelovimi težkimi stopinjami, je Jakob podrl stopnišče, da bi ga prenovil. Pri tem pa je našel pod spodnjo stopnico zapuščeno škaflo, ki je bil v njej bel prašek.

Oče se je zdaj spomnil, da je njegov ded pravil, da je v hiši škafla strupa, pa da je nihče več ne ve, kje je skrita. Počema da je bil ta strup, je vpraša Evstahija. Starec je nekaj časa mrukana pomisljal, nato se je odsotno zasmehljaj in odšel na trato pred hišo. Jakob je hotel škaflo zakopati v gozdu, a Evstahija mu jo je vzela in jo dala v omaro.

Čez nekaj tednov se je zgodilo, da je našla v Vencelovi krompirnici kos plesnivega kruha, ki ni bil več užiten. Brez dvoma si ga je bil skrivši vzel in ga senkaj skrtil, kjer se je pokvaril. Od jeze se je razjokala in je ozelenela kos kruha vrgla pred Vencelna in ga pogledala, da je silno sovraštvo kar udarilo iz njenih srboritih oči.

Drugo soboto zjutraj je postavila predenj lonec kave. Naglo jo je izpil, ko da bi se bal, da bi mu te nenavadne slašiče spet ne vzela. Kmalu nato mu je postalo jako slabo. Naglo je pobrisala, kar je izvrgel, in je poslala Ludovika k fari po duhovnika. Ko se je sklonil duhovnikov obraz nad Vencelna, je zagledal mrliča. Zdravnik je prišel mnogo kasneje, saj je bival štiri ure daleč od vasi. Vprašal je, kakšno bolezen je imel rajni, in ko mu niso mogli nič natančnega povedati, je preiskal truplo in dogljal, da je bila kap.

Evstahija je zazvonila s zvoncem na strehi, pa je bilo koj opazno, da vleče ženska za vrvi. Tako razdraženo in naglo je zvenelo, ko da bi želela, da bi bil že brž pogreb. Vpregli so obe kravi, in tako so Vencelna spravili na oddaljeno pokopališče.

To leto je kmalu zapadel sneg, in z meflo so morali pomesti krompirjevo njivo, da so dobili krompir in ga odpeljali domov.

V soboto pred svetimi Tremi kralji dopoldne je dejala Evstahija očetu: "Kje pa je Ludovik? Ali še spi? Ta bo še smrt zaspal." Starec zlesel po stopnicah navzgor, da bi zbudi sina. Kriče se je vrnil. Tudi Ludovik je bil mrtev.

O svečenici je umrl stari Colnar, ne da bi bil kaj resno bolan. Moj bog, oslabljen je bil od starosti. Zdravnik si ga ni nič ogledal, ker je bil sam več tednov bolan v postelji. Soseda je ponoči čula pri mrliču in je nenehoma drdrala obenaše.

A zdaj je Boga minilo po-

trpljenje.
Kmalu po pogrebu je prišla, dvoonožni vaški časopis, ki je imela zlohotne prodirljive, ciganske blesteče se oči. Evstahija je pravkar nastiljala stelo v hlevu. "Soseda, ljudje govoriše hude reči," je skrivnostno dejala. "Kdaj so pa še kaj dobrega povedali?" jo je Evstahija srdito zavrnila. Tedaj je soseda siknila: "Vsi trije so tako naglo umrli. Tu nekaj ni prav." Evstahija si je prestrašeno pokrila obraz s prečpasnikom in je odšla iz hleva.

Takoj je vesilila svojemu možu škaflo v roke in je začepo-
(Nadaljevanje na 4. strani.)

Razne vesti.

PRAŠIČI IN OVCE PADAJO IZ ZRAKA.

Nedavno so metali letalci Francoze vojske na Madrid bele krahke. Zdaj si je izmisllla propaganda nacionalne vlade novo atrakcijo. S padali bodo spuščali na zemljo prašiče in ovce. S tem hočejo madridski vladi dokazati, da ima general Franco več nego človek živil.

MILIJON LIE V PREŠITI ODEJI.

Pol Italije govori o senzacionalni aretaciji markize Godi di Godio, ki je angleškega porekla in so jo prijeli prošle dni v italijanskem ekspresnem vlakcu na poti v Pariz blizu francoske državne meje. V prešiti odeji pod njenim ležiščem so carinski organi odkrili milijon lir in še majhno premoženje v angleških funtih in ameriških

dolarjih. Markiza se je od vsega začetka odločno branila, da ni zakrivila tihotapstva in da so ji denar gotovo podtaknili tihotapci, katerih naravnost mrgoli sedaj, ko se izšli ukrepi proti židom tudi s strani italijanske vlade.

Zaradi ukrepov proti židovskemu življu so mnogi židje pobrali sila in kopita in se začeli seliti drugam. V zvezi s tem poročajo, da se begunci te vrste poslužujejo najrazličnejših trikov, ki imajo eno edino svrhu — rešiti imetje. Najbolj priljubljen je sistem žimice. Tihotapec zašije denar v žimico ali odejo in jo podtakne potniku v spalnem vozu. Toda ta trik so cariniki odkrili in zdaj preiščejo temeljito vsako ležišče. Ko se je to zgodilo markizi Godi di Godio, je Angležinja strmela. Protestirala je proti aretaciji, češ, da je po-

stala žrtev neznanih oseb, ki so si jo privoščile samo zato, da bi jo spravile v nesrečo.

Markizo so navzlic njenim protestom odpeljali v žensko ječniknico v Rimu. Zagovarjati se bo morala pred sodiščem zaradi tihotapstva. Markiza se je pisala prej Miss Violet Kay in spada med najbolj znane prikazni v rimski boljši družbi. Posebno so jo občudovali kot izborno jahalko. Odlikovala se je ponovno pri konjskih dirkah v Rimu in si je v tem svojstvu pridobila tudi Mussolinijev pokal za Amacenske.

Liga narodov v Ženevi ima od leta 1935 poseben odsek za proučevanje prehrane vseh narodov na svetu. Nedavno je odsek izdal statističen pregled s podatki o tem, kaj jedo ljudje na zemlji.

V zadnjih dvajsetih letih je pač najbolj značilno dejstvo, da je poraba mesa ostala pri-

bližno v istih mejah kakor prej. Opaža se samo eno: da se je skrčila poraba govedine, zato pa se zakolje in porabi več prašičev. Propaganda za ribe se je slabo obnesla. Rib se poje razmeroma malo, največjo porabo v tem pogledu ima Angleška.

Izredno pa je narasla poraba jaje. Poraba mleka in mlečnih izdelkov se je potrojila, več nego potrojila se je poraba zelenjave in sadja. Še no konsum krompirja je ostal na prejšnji stopnji. Zanimivo je komeno tudi to, da se opaža neko nazadovanje pšenice, rži in rži. Kdo bi mogel povedati, čemu?

TRŽIC GRADI LADJE ZA SIAM.

Ladjedelnice v Tržicu pri Trstu so prejete naročilo za zgraditev dveh modernih križark. Vsaka bo imela 10 tisoč ton. Naročilo je prišlo iz Siam, ki so zanj zgradili v tržaški ladjedelnici že 9 torpedovk in dve ladji za polaganje min.

Spisi Josip Jurčiča:

- I. ZVEZEK: Uvod — Naredne pravljici in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji — Domen. — Dva prijatelja.
- II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrban Smukova ženitev. — Klosterski žolnir — Grad Rojinje. — Golica.
- III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.
- IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovka sodba v Višnji gori. — Dva brata
- V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega cesarja. — Med dvema stoloma.
- VI. ZVEZEK: Dr. Zoher. — Tugomer.
- VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pipa tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Prava med bratom.
- VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečenka. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — spomini starega Slovenca Andreja Pajka.
- IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir gradil. — Ponarejeni bankovci
- X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov \$10

Ivan Pregelj: Izbran Spisi

STEFAN GOLJA IN NJEGOVI. — Tolminska novele. 253 strani.

V Stefanu Golji nam podaja Pregelj edinstveno sliko trpljenja našega naroda v časih graščanske mogočnosti. V središču te žive nepoznane zgodovinske slike stoji klena postava župnika Stefana Golje, ki da v pravem pomenu besede "življenje za svoje ovce." Prepletel je roman s tragedijo lepe Tolminke, ki v svoji čudovito nežni izvedbi nima sebi enake. Tolminske novele vsebujejo med drugim tudi originalni, že splošno zaslovejo pridiki "Pustina pridiga," in "Pulver und Blei" ter biser naše navelistike: "Gospoda Matije zadnji gost."

Cena \$1.50

ODISEJ IZ KOMENDE. — Zapiski gospoda Lanspreškega. 269 strani.

V tem III. zvezku nam prikaže Pregelj prelepo postavo našega velikega narodnega gospodarja 18. stoletja, Petra Pavla Glavarja. Hrbtenico temu delu tvori že pred leti napisana večerniška zgodba o mladostnih letih Glavarjevih, a dopolnil je to mladostno sliko z Glavarjevimi zapiski, ki nam ga kažejo v njegovem življenjski modrosti pri čebelah, na njegovem gradu Lansprežu, kjer mu sivo glavo ozarja mlada ljubezen njegovega oskrbnika in nesrečne kontese Klare. S Peter Pavlom Glavarjem je ustvarjena najboljša slovenska ljudska povest. Knjiga nam postvarja kos slovenske preteklosti in iz nje diha slovenska zemlja sama.

Cena \$1.50

Bogovec Jernej

(Spisal Ivan Pregelj)
Pisatelj je posegel v dobo, ko se je začel širiti protestantizem po Slovenskem. Pridigarja Jerneja je klasično opisal. Romanu so dodana potrebna pojasnila.

Cena \$1.50

Važno za potovanje

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ZAVRŽENA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. M.

79

Z vsa svojo močjo stresa ključavnico, toda se ne odpre. Steče k oknu in kliče, kakor glasno je mogla, Marietta. Toda Marietta je šla poleg odhajajoče kočije proti vratom parka, da jih zapre. Pri vratih se solznih oči poslovi od svoje "belle marchese" in "signorine Dagmar" kakor se je od sedaj naprej imenovala Elena. Marietta je vedno glasno ponavljala to ime, da jo je mogel slišati najemnik, ki pa se nekoliko smeje nad Mariettino veliko razburjenostjo. Debele solze tečejo po Mariettinih licih. Pa naj je bila tudi "vrag," kot jo je imenoval Egon, za svojo bello marchese bi šla skozi ogenj in ločitev od nje jo je bolela. Za kočijo mahaja z rokami ter slednjič jokaje zopet stopi skozi vrata, katera zaradi njihove teže težko zapre. Skrbno dvakrat obrne veliki ključ in ga izvleče. Nato pa gre, še vedno jokajoč proti gradu. Ko že pride blizu, sliši Dagmarin glasen klic. Solze si obriše.

"Samo počakaj, golobica moja, ne tako naglo," pravi pred se. Sama je Dagmarina vrata tiho zaklenila, ko je prišel najemnik s kočijo po signoro in njeno hčer. Ključ je v svoji sobi skrila v omarici, v kateri je že bil ključ do soobe, v kateri je bila edina lestev, ki se je nahajala na gradu. Do te lestve Dagmar na noben način ne sme priti. Tudi ključ zaprtih sob so bili v tej omarici. Omarico Marietta skrbno hrani v veliki omarici pod svojim perilom. Šele nato gre k Dagmar, ki je Marietta še vedno klicala. Dagmar je tako razburjena, ker so jo zaklenili, da bi bila najraje skočila skozi okno. Toda njena soba je bila v drugem nadstropju in pod oknom so bila trda kamnita tla. Ako bi skočila skozi okno, bi se ubila.

Ko še vedno kliče Marietta, Marietta tiho odklene vrata in stopi v sobo.

"Kaj pa je? Zakaj me tako glasno kličete? Saj sem tukaj!" zakliče s prisiljenim nasmehom.

Dagmar hiti k njej in se olajšana oddahne, ko zagleda pred seboj drugače tako neprijetni Mariettin obraz. Česa se je bala, sama ni vedela, ve samo, da se je polotil neznan strah, ko je zapazila, da je bila zaklenjena.

"Zakaj ste me zaklenili?" vpraša Dagmar, hripava vsled vznemirjenja.

Marietta se glasno zasmeje.

"Zaklenjeni? Toda golobica moja, moja sladka signorina Elena, motili ste se. Vrata so bila odklenjena."

"Ne, bila so zaklenjena, ker jih nisem mogla odpreti."

"O, Dio mio! Včasih se vrata zataknejo."

Dagmar z velikimi očmi gleda odprta vrata.

"Pa vendar so bila zaklenjena!" vstraja Dagmar.

"Motili ste se, signorina Elena,"

Dagmar presenečena pogleda staro služkinjo.

"Zakaj me kličete Elena?"

"O, Dio mio, saj ste vendar signorina Elena, hči moje belle marchese."

Dagmar zmaje z glavo in nemirno vprašujoče gleda Marietta, kot bi dvomila o njeni pameti.

"Saj vendar natančno veste, Marietta, da sem Dagmar Strasser in ne Elena."

Marietta se zasmeje in smeje zmaje z glavo.

"Toda ne, moja golobica, iz stare Mariette se norčujete. Ali pa se je otročiček malo preveč razburil, da je mama, mia bella marchesa, odptovala brez otročička. In to mora biti, signorina Elena, bolni ste in malo zmešani v glavi in morate ostati tukaj na mirnem gradu, da se vam živeci zopet pomirijo in da bo otročiček zopet mogel razumeti, da je signorina Elena in ne gnjusna Nenka, ki je odpotovala z markizo. Bodi popolnoma mirna, golobica moja, takoj bom prinesla zajtrk. Toda ne, prinesla ga bom v knjižnico, da golobica ne bo zopet dobila bolnih domislekov, da so vrata zaklenjena. Adio, signorina Elena, v desetih minutah bo zajtrk v knjižnici."

In, pogledavši Dagmar z zoprno prijaznim nasmehom, gre iz soobe. Vrata pa pusti na stečaj odprta.

Dagmar stoji kot pribita in strmi za njo. Z obema rokama se prime za glavo in si skuša dokazati, da se ji je sanjalo. Kaj naj vse to pomeni? Zakaj je bila starka, popolnoma proti svoji navadi, tako ponižno prijazna do nje in jo je imenovala Elena? Ali je to kakša neumna šala? Ali pa je Marietta nenadoma zblaznela?

Dagmar steče k vratom in jih zapre in zopet odpre nekolikokrat. Ničesar ne opazi, da bi se mogla vrata na kak način zataknila. Zakaj pa so sedaj na stečaj odprta? Pogleda se po laseh in se nekoliko smeje pred se vsled svojega strahu, ki se je polotil, ko je opazila, da so bila vrata zaklenjena. Nato pa gre po stopnicah navzdol in spodaj stopi k vežnim vratom in jih hoče odpreti. Vrata pa so bila zaklenjena. To se je sicer pogosto zgodilo, toda vsakikrat je bil ključ od znotraj v ključavnici. Sedaj ga pa ni.

Dagmar zopet pokliče Marietta, ki pride iz kuhinje in ji prinese zajtrk.

"Zakaj pa so vrata zaklenjena, Marietta?" jo vpraša mirno, kolikor more.

"O, golobica moja, me dve slabotni ženski sami v hiši, je vendar boljše, da se vedno zakleneve."

"Rada bi šla v park."

"Vendar ne pred zajtrkom, signorina Elena, vendar ne pred zajtrkom."

"Prepovem vam klicati me Eleno, Marietta. Saj vendar prav natančno veste, da mi ni tako ime."

"O, mia povera signorina Elena, kako mi je žal, da govorite tako zmešano. Vsled smrti vašega papana in odhoda vaše mame ste nekoliko zmešani, pa bo že boljše."

Dagmarine oči jezno zažare. Opazi, da je Marietta zasledovala prav gotov namen, ker jo je vedno klicala Eleno. Medtem gre Marietta v knjižnico ter postavi zajtrk na okroglo mizo pri oknu.

"Tako, signorina Elena, tukaj na to mizo vam bom prinašala vse vaše jedi. Miza je dovolj velika za eno osebo, kaj ne, signorina Elena?"

Dagmar stopi pred njo in jo z velikimi očmi pogleda.

"Kaj pa vendar s tem nameravate, Marietta, da me vedno kličete Elena?"

ZA SKORJICO PLE SNIVEGA KRUHA

(Nadaljevanje s 3. strani.)

tala: "Odnosi jo! Nočem in ne maram je imeti v hiši." Odšel je v hosto in je hotel pršek ondi raztrositi po tleh. Pa se mu ga je le škoda zdelo in je škatlo skrnil pod korenino drevesa.

Ko je bil spet doma, ga je prijela za roko rekoč: "Ti hudobni jeziki blebetajo, da sem jaz zavdala očetu in tvojima bratoma." Pogledal jo je. Njen obraz mu je bil že od nekdaj nerazumljiv, ker sta obe očesi nasprotovali drugo drugemu. Eno je bilo bistro in pametno, oprezujoče, nezaupljivo, svetlo in mrzlo; drugo je bilo rjavno, neumno, toplo in bodno. Jakob ji je rekel: "Kako bi mogel kaj takega misliti o tebi!"

Ponoči je nenadoma začutil, kako je nemirno ležala poleg njega. V spanju daleč od same sebe, ali pa sama sebi najbolj blizu, je začela blebetati: Prislulnil je. Jecljala je: "Jaz — jaz — jaz —"

Zbudila se je iz divjih sanj, roke so se ji tresle ko preplašeno listje trepetlike. V slutnji na maščevanje postave je stopila iz postelje, da bi prosila Boga pomoči. Menila je da bo molitev več zalegla, če jo bo opravila kleče na tleh. A obšla jo je omotica in gradila se je in se do krvi udarila na čelo. Jakob je šel brž po vode, ki ji jo je pljusknil v obraz.

Sodnijski gospodje so prišli na faro, mrliče so odkopali. V želodcu slehernega so strokovnjaki za strupe našli arzenik. Vaški zdravnik se je branil: "Nisem mogel vedeti. Kako bi si bil mislil, da hribovci zastupljajo ljudi."

Orožniki so vzeli Evstahijo koj s seboj. Vsa prepadena je drgetaje vprašala moža: "Ali bom — morala — priseciti!"

Začelo se je zasliševanje. Evstahija je zanikala vsakršno krivdo. Spet in spet je ponavljala: "Saj smo jedli vsi iz ene skledce."

Jakob jo je obiskal v ječi. Vprašala je, kako je v živino. Po otroku ni vprašala. "Kaj bodo storili z menoj?" je v grozi vzkliknila. On je verjel v njeno nedolžnost in jo je tolažil: "Saj se ti ne bo nič zgodilo. Pravica je pravica."

Začela se je glavna obravnava. Še enkrat so zaslišali priče. Nekdo je dejal: "Ti trije niso nič pametno umrli." Drugi je povedal: "Grdeba jim še drobtinice kruha ni privoščila." Ljudje, ki so doma

kričali s hriba na hrib, so tu govorili tiho in plaho.

Vsa vas se je sovražno izjavila proti Evstahiji. Le njena stara mati ji je pomagala. Med vsa obravnava je molila, in lesene jagode rožnega venca so drsele med uvelimi prsti. Ko so jo poklicali, je zagotavljala sodnike in orožnike, da je njena hči dobra, da je kot otrok zlezla nekoč v globok, globok vodnjak in je rešila jagnje, ki je bilo noter padlo. In spet in spet se je sklicevala na to, da je Vencel pustil dragoceni kruh spletni v slami.

Tudi Jakob je lepo izpovedal o njej. Ko bi bil moral priseciti se je izkazalo, da mu manjka jo vprav tisti prsti, ki jih potrebuje za prisego; v vojni so mu bili odstreljeni.

Prisegel je z levico, mirniraje, da je tako in in tako levčar.

Evstahija se je zagrizeno branila. Venomer je ponavljala. "Samo garanje me je bilo! In sami požeruhi v hiši." Nato pa: "Nikjer na svetu ni takih kamnitih njiv ko pri nas!" Domačiji je dejala, da je raztrgana bajta in nikoli ni rekla, da so "jedli", ampak le da so "žrli." Jakob je bil ves zaripel v obraz in glavo je imel sklonjeno, ko jo je poslušal.

Potem je čepela ko nežno, slabotno otroče graven orjaškega orožnika na zatožni klopi. Njen obraz je bil najbolj prijeten in najbolj gojen od vseh, kar jih je pričalo proti njej. Zdaj je poslušala napetega obraza, trudeč se, da bi razumela besede državnega pravdnika in svojega zagovornika, in roke so ji krčevito stiskale robove v naročju. Zdaj spet ji bilo na njenem obrazu nekaj trdega, tujega, našemljenega. Potem je zahlipala, prsti so se ji vznemirili, z levico je šla preko desnice, ko da bi rada nekaj izbrisala. Sree ji je ležalo v prsih ko težak kamen in jokati se ni mogla. Ženske priče so si prišepetavale: "Prej bi se poedilo devet kapelj krvi iz osle, kakor ena sama sraga iz njenih oči."

Slavnostni, v temno oblečeni strahotno vplivajoči gospodje pri mizi so se pogovarjali v tujem jeziku. Odločali so o njeni usodi.

Državni pravdnik je stavil vprašanja, ali se ravnanja s stupi ni naučila pri zdravniku, ki je nekoč v mestu služila pri njem. Njen zastopnik je ognjevito odgovoril. Dejal je: "Colnarjevi so družina zasruplevalcev. Zakaj pa so imeli skrit strup pod stopnicami? Praded je kriv, ki je shranil strup, ki bi mogel biti z njim zastrupljen ves rod. Sto let je strup z demonsko potrežljivostjo prežal na svojo določeno uro. In zdaj so se ti trije moški potovci sami iztrebili. Sicer pa ni bilo moči najti tiste skatle, ki jo je bil Colnar skrnil pod

ZGODOVINSKI ROMANI SVETOVNOZNANEGA POLJSKEGA ROMANOPISCA

Henrika Sienkiewicza

PO POSEBNI CENI

KRIŽARJI

I. in II. zvezek, broš. . . \$3.75

MALI VITEZ

Vezano \$3.25

POTOP

I. in II. zvezek, broš. . . \$3.50

QUO VADIS

I. in II. zvezek, broš. . . \$3.—

ZA KRUHOM

Broširano . . . 25c

Z OGNJEM IN MECEM

Mehko vezano \$2.—

(Poštino plačamo mi.)

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street

New York

VSE PARNIKE

in LINIJE ki so važne za Slovence za stopa:

SLOVENIC PUBL. CO. YUGOSLAV TRAVEL DEPT. 216 W. 18th St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV

SHIPPING NEWS

26. oktobra: Aquitania v Cherbourg

28. oktobra: Ile de France v Havre

29. oktobra: Bremen v Bremen

Rex v Genoa

Vendram v Boulogne

nje po Suzani Loewensteinovi brez kakšnega pritiska.

Dr. Granischtadter navaja dalje v zagovoru, da se strup talij, s katerim je Marekova svojim žrtvam pomagala na drugi svet, nahaja v trupu skoro vsakega mrliča, ki ga položijo v kovinasto krsto. Ta strup se tvori tudi s pomočjo pokopališke zemlje, kjer razpadajo mrliči. Končno vprašuje branitelj, kako si predstavljajo izvršitev smrtne kazni nad Marekovo? Obešanje, ki je bilo pod prejšnjim režimom v navadi, je odpravljeno. Zato na je v Nemčiji uvedeno usmrčevanje s sekuro. Sekira bo torej najbrže krvavo orodje, ki bi ločila glavo od trupa Marte Marekove.

VES NAROD JE FOTOGRAFIRAN.

Na Japonskem imajo postavno, po kateri je vsak državljani dolžan poslati notranjemu ministrstvu svojo fotografijo. Družinski očetje morajo skrbeti za to, da so fotografirani tudi žena in otroci in da so njih fotografije poslane ministrstvu. Vsaka fotografija pa zastara čez pet let in je treba poslati novo. Tako ima japonsko ministrstvo več kot 80 milijonov fotografij. (Le kam jih spravljajo?) Med njimi so tudi fotografije prebivalcev iz Koreje in Mandžukua. Na narobni strani sleherne fotografije pa so najvažnejši podatki tiste osebe.

korenino. Ali bo spet čakala isto leto?

Evstahijo so kot morilko obsodili na smrt na vislicah. Ni razumela obsodbe: otopelo se je igrala s prsti. Šele ko je predsednik stopil k njej, ki je ždela kot bomo drevesce kraj vetrovne ceste, in ji ponovil sodbo, je slednjič razumela. Divji vrtnec je planil vanjo, da je omahnila in zakričala: "Jaz nisem zastupila! Jaz nisem zastupila!"

Odvedli so jo ven. Zadaž za njo se je oglasilo toženo, bolestno ječanje njene matere. Slednjič je zmeraj Dolorosa tista, ki ostane osamljena.

Zdravnika je do daja pretreslo. Povedal je: "Tako se mi dozdeva, kakor da se je vse to zgodilo zaradi siromašnega, borbena črnega koščka kruha. Zaradi kruha so bili trije zastrupljeni."

Evstahijo so pomilostili na dosmrtno ječo. Čez dve leti po obsodbi je umrla.

ŠVICA PROTESTIRA ZOPER LEPTOICE.

Mnogo cerkvenih in socialnih organizacij v Švici odločno protestira zoper mučni prizor lepotne konkurence, ki so jo nedavno videli v nekem švicarskem plesišču. Protest pravi: "Ko je bila slična konkurenca pred nekaj leti v Zurichu, se je morala pod pritiskom jav-

nosti končati. Tudi zdaj protestiramo zoper to ponižavanje ženske, zoper oboževanje človeške lepote in ogrožanje naše mladine. Prosimo, da se vse ukrene, da se kaj sličnega v Švici nikdar več ne primeri."

MAREKOVA PRIDE SE ENKRAT PRED SODNIKE.

Znana dunajska zastupljevalka Marta Marekova, žena nesrečnega izumitelja, ki je bila pred meseci obsojena na smrt, pride po zaslugi pritožbe svojega zagovornika še enkrat pred sodnike, ki bodo končno veljavno odločili, kakšna bo njena usoda. Dne 14. oktobra se vršila pred najvišjim sodiščem na Dunaju vzključna obravnava. Branitelj Marekove, dr. Granischtadten je skušal ovreči sodbo, s katero je bila zastupljevalka obsojena na smrt, na sto straneh ugovora in ta ugovor bo predmet bližnje obravnave.

Branitelj se poslužuje v glavnem devetletnega sina "demonične ženske" Alfonza Mareka, ki hoče podkrepiti sodbo, da je bil zakon med materjo in pokojnim očetom zelo srečen. Harmonija, ki je vladala med očetom in materjo, naj bi izključevala možnost zastupljenja, ki je povzročilo Marekovo smrt. Devetletna priča naj bi tudi izpovedal, da je njegova mati podedovala premože-

ZA JESENSKO IN ZIMSKO SEZONO IGRE

Edda, drama v 4. dej.	60
Marta, Semenj v Richmondu, 4. dejanja	30
Prepeluh, narodna pravljica v 6. dejanjih	45
Tenčkovsca salno na Miklavšev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih	60
R. U. R. Drama v 3. dejanjih s predigro, (Čapek), vez.	45
Novinec, 5. dejanja, trus vanna	75
Vrtinec, drama v 3. dejanjih	45
Za krit in svobodo, grozota v 6. dejanjih	35
Ljudski ožer: 5. sv. Po 12 letih, 4. dejanja	60
11. sv. Zapravljenec	60
12. sv. Skopuh	60
Zbirka ljudskih igar: 5. snopč. Mlin pod senjca, Sv. Neča, Sanje	60
13. snopč. Vestalica, Sveti Marijo Devica, Marijin ožer	30
14. snopč. Sv. Boštjan, Junakina deklica, Materin blagoslov	30
15. snopč. Turki pred Dunajem, Fajhola in Neča	30
20. snopč. Sv. Janj; Ljubosnu Martijinega očera	30

KNJIGARNA "GLAS NARODA" 216 W. 18 ST., NEW YORK

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjsko jezero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK

(Dalša prihodnjā.)